

4V-hanke
Välitä, Vaikuta, Viihdy, Voi hyvin

HYVÄ KÄYTÄNTÖ

SATURETKET LÄHILUONTOON

Avainsanat: koulu, päivähoito, lasten ja nuorten vapaa-ajantoiminta, toimintavinkki

Kenelle: 4–8-vuotiaiden lasten ryhmien kanssa työskenteleville

Tavoite

Luontoretket innostavat tutkimaan luontoa ja liikkumaan lähiluonnossa sekä lisäävät lasten ympäristöherkkyyttä ja oman elinympäristön tuntemusta.

Hyvä käytäntö pähkinäkuoressa

Ensin kuunnellaan sisätiloissa lähiympäristöön ja vuodenaikaan sopiva satu, joka virittää tunnelmaan. Tämän jälkeen tehdään retki lähimetsään tai -puistoon, missä leikitään erilaisia leikkejä, tutkitaan luontoa ja havainnoidaan ympäristöä eri aistein.

Toteuttaminen

Ryhmän ohjaaja valmisteleo sadun, joka sopii lasten lähiympäristöön ja on vuodenaajan suhteen ajankohtainen. Satu luetaan lapsille sisätiloissa ennen retkelle lähtöä. Tarinan tarkoituksena on herättää lasten innostus ja tuoda tutuksi joitakin lähiluonnon eläimiä ja vuodenaikaan liittyviä asioita, kuten kevään tulo, ruuan varastointi, turkin vaihto, talviuni tai roskaamisen vaarat eläimille. Tarinan jälkeen lähdetään ulos tutkimaan lähiluontoa koulun tai päiväkodin lähimetsään. Metsässä leikitään esimerkiksi aistileikkejä, tutkitaan luupeilla tai suurennuslaseilla, ihmetellään luonnon esineitä ja opitaan vaikkapa ravintoketjun kulkua ja puiden nimiä. Retkille sopivia ja sovellettavia leikkejä löytyy lähes kaikista luonto- ja ympäristökasvatusmateriaaleista sekä lasten leikkejä ja pelejä esittelevistä oppaista. Myös perinteisiä leikkejä voi soveltaa ympäristöaiheisiksi.

Resurssit

Retket voi vetää ryhmän oma ohjaaja eikä ulkopuolista apua välttämättä tarvita. Lasten iästä ja ryhmän koosta riippuen mukaan voidaan kuitenkin tarvita useampia aikuisia. Työaikaa tarvitaan varsinaisen retken vetämisen lisäksi leikkien ja harjoitusten suunnitteluun sekä sadun valmisteluun. Valituista leikeistä riippuen varsinaisia välineitä ei välttämättä tarvita lainkaan. Joitain välineitä voi myös lainata, esimerkiksi luuppeja voi kysyä lainaan paikalliselta luontokoululta.

4V-hanke
Välitä, Vaikuta, Viihdy, Voi hyvin

HYVÄ KÄYTÄNTÖ

SATURETKET LÄHILUONTOON

Kokemuksia

4V-hanke tarjosi ohjattuja lähiluontoretkeä Pehkitöpin seurassa hankealueiden kouluille ja päiväkodeille syksyllä 2009. Satuhetki sekä retki kestivät yhteensä noin 2 tuntia. Tarina sekä leikit ja harjoitteet sovitettiin aina kullekin ryhmälle ja heidän lähiympäristöönsä sopiviksi. Erityisesti luonnon tutkiminen luupeilla sekä juoksuleikit olivat pidettyjä. Lapsille oli tärkeää saada leikkiä metsässä myös vapaasti. Retkiä pidettiin innostavina ja uudenlaisina tapoina tutustua lähiympäristöön, ja ne tarjosivat myös ryhmien omille ohjaajille uusia ideoita ja näkökulmia, joita he voivat soveltaa työssään myöhemmin.

Hyödyt kestävän kehityksen kannalta

Retkille valittavilla leikeillä ja harjoitteilla voidaan vaikuttaa siihen, mitä retkestä jää mieleen. Luonnon ihmettelyn lisäksi metsässä on mahdollista harjoitella vaikkapa jätteiden lajittelua ja keskustella siinä yhteydessä kulutuksesta laajemminkin. Lisäksi retket voivat parantaa turvallisuudentunnetta ja viihtyvyyttä, kun oma lähiympäristö tulee tutummaksi. Samalla luodaan kiinteämpää suhdetta omaan ympäristöön, mikä parhaimmillaan edistää ympäristöstä huolehtimista tulevaisuudessakin.

Yhteystiedot

Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy, Eija Koski